Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

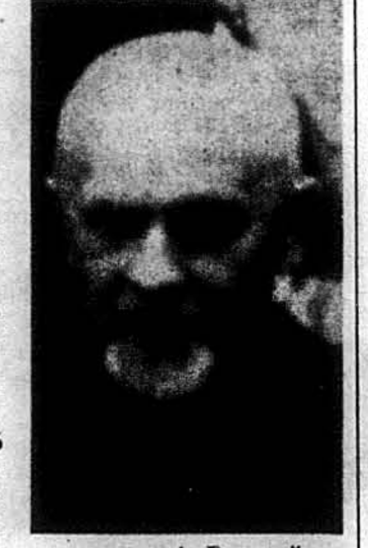
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК XC. Ч. 1. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 4-го СІЧНЯ 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JANUARY 4, 1983 No. 1. VOL. XC.

Помер о. протоархимандрит Атанасій Великий

Рим, Італія. — У навечер'я Христового Різдва, в п'ятницю, 24-го грудня 1982 року, помер тут колишній протоархимандрит ЧСВВ і видатний науковець о. Атанасій Г. Великий, у віці 64 років.

св. п. о. А. Великий

Отець Атанасій 46 років свого життя провів у манастирі; священиком він був 36 років. Він студіював і закінчив богословські студії в Оломоуці та Празі, Чехо-Словаччина, закінчив докторатом студії історії філології в Українському Вільному Університеті. В 1946 році був висвячений на священика, а в 1948 році був промований на доктора богослов'я в Григоріянському університеті у Римі. Там же, у Римі, він отримав ліценціят у Папському орієнтальному інституті. Від 1948 до 1963 року був віцеректором Папської Колегії св. Йосафата в Римі. Від 1953 року св. п. о. Атанасій був дійсним членом НТШ, співредактором Енциклопедії Українознавства до 1960 року. У 1960 році був назначений секретарем Комісії Східних Церков Ватиканського Собору і вніс на передсоборові наради справу українського католицького патріярхату.

У 1963 році отець А. Великий був вибраний протоархимандритом ЧСВВ і був ним до 1976 року. Від 1949 року був редактором віднов лених на чужині „Записок ЧСВВ" та видавцем „Римських документів Католицької Церкви України і Білорусії". Він опублікував понад 50 томів матеріялів до історії Церкви і зредагував біля 40 томів „Праць записок ЧСВВ".

Як отець Ватиканського Собору він виготовив п'ятитомовий переклад та історію текстів Собору українською мовою.

Від 1948 року св. п. о. Атанасій був редактором українських радіомовлень Ватиканської радіостанції та довголітнім директором її української секції. Учасник різних міжнародних конгресів, консультор Конгрегації Східніх Церкви, консультор Комісії ревізії кодексу церковного права й автор численних праць на богословські, історичні та екуменічні теми. Св. п. о. Атанасій Великий був найплідніщим церковно-релігійним письменником після Другої світової війни і до 1980 року, коли важко занедужав та помер у невечер'я Різдва 1982 року.

Похоронні обряди відбудися у Римі, де похоронено його на гробівнику Отців Василіян.

Вшанують отця Ваврика

Ню Йорк, Н.Й. — Отець д-р Михайло Ваврик, ЧСВВ обходитиме у неділю, 2-го січня 1983 року, в церкві св. Юра в Ню Йорку 50-річчя свого священства.

Благодарственну Службу Божу відправить у присутності Владики Василя Лостена та своїх черничих братів отець Ювілят.

Після Літургії відбудеться святочний обід в авдиторії Школи св. Юра в год. 1:30 у присутності гостей з церковного та наукового світів.

СПІЛКА ВИСТУПАЄ В ОБОРОНІ Ю. ШУХЕВИЧА

Дітройт, Миш. — Ідучи за вказівками конференції ІСНО, члени ОДВУ та „Зарева" в Дітройті рішили включитись в акцію допомоги українському народові. На спільній нараді рішено розпочати акцію в обороні Юрія Шухевича.

„Зарево" взяло на себе обов'язок висилати відповідні листи до сенаторів і конгресменів ЗСА та до відповідних установ у Вашінґтоні з проханням, щоб вони стали в обороні Ю. Шухевича та домагалися, щоб уряд СССР дозволив виїхати йому в будь-яку вільну країну.

Ярослав Стасик, відомий із своїх минулих заходів, веде таку саму акцію серед автомобільних спілок. Після кількох зустрічей Я. Стасика з юнійними лідерами 160-го Відділу в Дітройті, рішено розпочати оборонну акцію за звільнення Ю. Шухевича. Запропоновану лідерами спілки цю пропозицію екзекутива 160-го Відділу одноголосно прийняла, а відтак цю пропозицію одноголосно прийнято на ширших нарадах членства 160-го Відділу.

За підписом діючого президента Відділу Едварда Ватта вислано відповідні листи до московського уряду, до сенаторів Карла Левіна та Доналда Рігля, як рівнож до новообраного губернатора Джеймса Бленчарда та президента спілки Даґлеса Фрейзера.

Владики Стефан і Роберт були гостями у Сестер Василіянок

Філядельфія, Па. — У понеділок, 20-го грудня, Сестри Василіянки гостили у своїй монашій обителі почесних гостей, Архиєпископа-Митрополита Стефана й Єпископа-помічника Роберта.

О годині 4:30 по полудні Владика Стефан, в сослуженні Владики Роберта відправив Архиєрейську Божественну Літургію в каплиці Царя Христа при матірньому домі СС Василіянок. Співав хор Сестер. Крім Сестер при матірньому домі на торжество прибули Сестри Дому св. Василя при Линдлі авеню і Сестри манастиря св. Миколи при 24-й і Поплар вул.

Владика Митрополит виголосив проповідь, в якій закликав Сестер застановитись над Таїнством Воплочення Сина Божого, що чудесним способом уподібнився до чоловіка, щоб він міг стати подібним Богові.

Після Літургії відспівано многоліттєві Папі, Блаженнішому Йосифові, Владиці Стефанові, Владиці Робертові, всьому духовенству, монашеству і вірним.

Після Літургії почесні гості перейшли до їдальні, де відбулась спільна вечеря з всіма Сестрами при радісному настрої. Мати Провінційна Теодозія зложила при тім, в імені Сестер побажала веселих свят Різдва Христового та подякувала гостям, що зволили прибути та спільно відсвяткувати цей перший день передсвяття Божого Різдва. З нагоди надходячих іменин Владики Стефана Мати Теодозія склала йому щирі побажання. Сестри відспівали многоліттєві Владиці Стефанові. Мати Теодозія вручила дарунки Владикам Стефанові і Робертові. По спільній вечері гості мали нагоду стрічатись і розмовляти із Сестрами.

КҐБ маніпулює думанням французьких інтелектуалістів

Париж, Франція. — Недавно довший пресовий комунікат агентства Ройтерс подав цікаві відомості про просякання КҐБ в інтелектуальні сфери Франції. Комунікат базований на творі письменника Владіміра Волкова під заголовком „Ле Монтаж". Автор є сином російських імігрантів, роджений у Франції, колишній офіцер французької армії, який провів довший час в Америці. Книжка була нагороджена французькою академією наук.

„Героєм" книжки є Олександер Псар, також син російських імігрантів, роджений у Франції, який годиться працювати для КҐБ на протязі 30 років за ціну повороту і „вигідне" життя в СССР. Він виступає як „літературний підприємець" консервативного напрямку, який вживає свої широкі зв'язки для форсування завуальованих просовєтських симпатій, головно відносно розвитку „інтелектуальних і культурно-мистецьких" снл в СССР.

Псар впав жертвою власної „глупости і некомпетентности" його ліквідує КҐБ.

Хоч всі критики визнали книжку літературним шедевром, ліберальна преса назвала її „продуктом французького МекКартизму і фашизму".

З книжки зроблено тепер телевізійні програми. Як згадано, Волков покинув був Францію в 1960-их роках, бо не міг „знести атмосфери просовєтизму" серед маси французьких письменників, професорів, журналістів тощо. „Якщо ти не є марксистом, ти є дурнем" — це було моттом великої частини французької інтеліґенції, писав Волков. Біля 20 років Волков вчив французьку мову в Університетському коледжі в Мейконі, Джорджія.

Його перша книжка, „Оборот", була також „бестселером" у французькому і англійському виданнях.

АКТИВІСТИ ПАТРІЯРХАЛЬНОГО РУХУ ЗАТУРБОВАНІ

Джерзі Сіті, Н.Дж. — Чисельні вірні Помісної Української Католицької Церкви, її духовенство, а зокрема діячі патріярхального руху у вільному світі, сильно затурбовані і сконстернованi деякими потягненнями Священної Конгрегації для Східних Церков — специфічно листом її теперішнього префекта, кардинала Владислава Рубіна до Єпископа Августина Горняка, копії якого були розіслані до всіх інших владик ПУКЦ, при чому одну копію вислано до канцелярії Патріярха Йосифа, а не особисто до нього.

У редакції „Свободи" (зліва): Я. Пастушенко, М. Галів, Е. Піддубчишин і Я. Клим.

Про ці та інші справи інформували з непрохованою дозою огірчення чотири відомі діячі патріярхального руху членів Головного Екзекутивного Комітету УНСоюзу та редакцію „Свободи" під час недавніх відвідин Головної Канцелярії.

Микола Галів, Ева Піддубчишин, Ярослав Пастушенко і Ярослав Клим відбули майже двогодинні розмови із затрудненими в Головній Канцелярії членами Екзекутиви УНСоюзу, головним предсідником д-ром Іваном Флисом, головним секретарем Володимиром Сохaном і головним касиром Уляною Дячук, як теж з редактором „Свободи" Зеноном Сниликом. Діячі патріярхального руху заявили на вступі, що вони бажають поділитися своїм затурбованням з членами Екзекутиви і просити допомоги у акціях, що їх вони плянують в обороні ПУКЦеркви і її Глави Патріярха Сліпого. Цю справу уважають вони загальноукраїнською справою, бо йдеться про образливу і понижуючу настанову до української людини взагалі.

Дуже критично висловились активісти патріярхального руху про Владику Августина Горняка, екзарха УКЦеркви у Великій Британії, який опублікував згаданий листа в екзархальному органі „Церковні Вісті" із своїм редакційним коментарем. Коли ж, однак, опубліковано ці листи, твердили гості, то на листа кардинала Рубіна повинні були зареагувати всі інші владики ПУКЦеркви, підтримуючи в цей спосіб свого Главу Патріярха Йосифа. Такої реакції досі не було. Гості підкреслили, що подвійною образою слід уважати вислання листа кардинала Рубіна до канцелярії Патріярха Йосифа, а не до нього особисто, на що гострo і драматично зареагував Блаженніший Йосиф у своєму листі до кардинала Рубіна.

Реферуючи різні справи її мені групи, М. Галів згадав теж Надзвичайний Синод українських ієрархів в 1980 році, про вимину листів поміж Папою і московським патріярхом Піменом, з якого виходило, що Папа анулював одинокий документ цього Синоду, про буллі з нагоди нових номінацій єпископів ПУКЦеркви тощо. Ці речі тяжко зрозуміти, коли взяти до уваги цілий ряд позитивних жестів теперішнього Папи, а то й кардинала Рубіна під час його відвідин деяких українських осередків у ЗСА й Канаді. Деякі члени патріярхального руху вважають, що ці жести є радше „косметичним" прикриттям негативної настанови Курії до ПУКЦеркви, її Глави і до стремління та ролі мирян.

На тлі висловлених думок вив'язалася дискусія, в заключенні якої гості поінформували про їхні пляни акції, включно з писанням листів до різних чинників Ватикану, а головний предсідник д-р І.Флис на закінчення зустрічі висловив запевнення підтримки, як це завжди було в минулому.

ПРЕЗИДЕНТ РЕҐЕН ВІДМОВЛЯЄТЬСЯ ВІД ЗУСТРІЧІ З АНДРОПОВИМ

Москва, СССР. — З Москви повідомили в четвер, 30-го грудня, що Юрій Андропов, совєтський лідер, заявив про свою готовість зустрітися з президентом Роналдом Реґеном і що така зустріч могла б бути „дуже ефективним" способом поправи відносин між Москвою і Вашінґтоном, але успіх всякої зустрічі залежатиме від „доброї підготовчої роботи".

Офіційне совєтське пресове агентство ТАСС також подало, що Андропов сказав, що він вірить в існування „всіх можливостей" для обидвох народів випрацювати компромісову угоду про проблему ядерної зброї тому, що були вже випадки таких рішень, „які не шкодили інтересам жодної сторони".

Повідомлення ТАСС появилося у формі відповідей на запитання в письмовій формі, які Джозеф Кінгсбері Сміт, редактор герстівської преси, передав Андропову через совєтське посольство у Вашінґтоні.

Кінгсбері Сміт сказав, що запитання він передав 22-го грудня, а відповіді отримав з посольства в середу, 29-го грудня.

Сконтактований у Каліфорнії президент Роналд Реґен відкинув пропозиції Андропова щодо можливої зустрічі, вимагаючи спершу „позитивних діл".

СССР розбудовує мілітарну силу на Тихому океані

Вашінґтон. — Західні розвідчі агенції повідомляють, що Совєтський Союз у великому темпі збільшує свої земні, повітряні та морські військові сили в західній частині Тихого океану. Зріст совєтської військової могутности проходить в тих частинах, які американські стратеги вважають дуже важливими для ЗСА, Японії та Китаю.

Наприклад, адмірал Морріс Вайзнер сказав комісії Конгресу ще три роки тому, що „найкритичнішими морськими лініями комунікації" є лінії, які постачають нафту через Південнокитайське і Філіппінське моря. Він також підкреслив значення великих обхідних шляхів з Америки, які проходять понри совєтський півостів Камчатку і Курильські острови. На чотирьох Курильських островах на північ від японського острова Гоккайдо розташована механізована піхотна дивізія в кількості 14,000 вояків. На цих островах також знаходиться ескадра з 12-ох бомбардувальників-винищувачів типу МІҐ-21, які замінили літаки типу МІҐ-17.

Води навколо В'єтнаму також переповнені совєтською морською силою. Понад десять військових кораблів знаходяться в Південному Китайському морі. Порти В'єтнаму — це давно відомі військово-морські бази надводних і підводних кораблів СССР. Згідно з оцінками західних розвідувальних служб, у В'єтнамі тепер знаходяться від 5,000 до 8,000 совєтських військових дорадників та технічних інструкторів. Військова допомога В'єтнамові виносить тепер понад 1,3 більйона долярів річно.

Розвідувальні польоти совєтського летунства над просторами тихоокеанських вод сягають все далі і далі.

Кошти лікарень будуть однакові

Вашінґтон. — Під натиском Палати Репрезентантів Комісія здоров'я встановляє високу висоту коштів лікування, що їх буде платити програма Медікер за певні точно означені заходи.

Після встановлення майбутнього пляну заплати лікарні будуть діставати точно означену заплату, незалежно від того як довго пацієнт буде перебувати на лікуванні. Досі лікарні дістають заплату з Медікер на підставі представлених ними рахунків, які різняться в сумах.

Ричард С. Швайкер, секретар здоров'я і обслуги населення, представив цей новий плян на 220 сторінках пояснень та заявив, що його плян над яким він працював від червня ц.р., допоможе задержати якнайкраще справу здоров'я старших віком громадян та зменшить дальший зріст рахунків лікарень.

В 1982 році кошти перебування в лікарні зросли на 14 відсотків, тобто втричі більше як загальна інфляція.

У світі

ҐЕОРҐІЙ ВЛАДІМОВ, керівник московського відділу Міжнародної Амнестії, повідомив західних кореспондентів, що агенти КҐБ на початку минулого тижня провели обшук у його помешканні. Він також сказав, що йому і його дружині Наташі сказали прийти 4-го січня 1983 року в Московську тюрму Лефортово на допит.

РЕЧНИКИ АНҐОЛЬСЬКОГО антикомуністичного руху опору повідомили, що антимарксистські партизани вбили 404 анґольських урядових і 70 кубинських вояків під час чотирьохденних боїв у північних частинах країни біля кордону з Заїром.

ПОРТУҐАЛЬСЬКІ ОФІЦІЙНІ джерела заявили в середу, 29-го грудня, що ЗСА хотіли б мати в Портуґалії свою першу військову базу в обмін за зростаючу американську допомогу в переозброєнні португальської армії. ЗСА вже мають свої військові бази на португальських Азорських островах.

ЧИСЛО ЖИДІВ, яким було дозволено минулого року виемігрувати з Совєтського Союзу, було найнижчим від 1970 року. У 1982 році 2,670 осіб отримали еміграційні візи у порівнянні з 19,447 особами в 1981 році. Найвищий рівень еміграції жидів з Совєтського Союзу був у 1979 році — 51,320 осіб.

ПРЕЗИДЕНТ ПЕРУ Фернандо Беляунде Террі в середу, 29-го грудня, видав наказ армії взяти під свою контролю три провінції в Андах, які спустошують маоїстські терористи. Наказ був виданий після того, як маоїстський терористичний рух „Сендеро Люмінозо" (Світлий шлях) зіґнорував 72-годинний ультиматум уряду скласти зброю.

ЧОТИРЬОХПАРТІЙНА КОАЛІЦІЯ фінського уряду розпалася в середу, 29-го грудня, в наслідок того, що керована комуністами Фінська народно-демократична ліґа була проти законопроєкту збільшення військових видатків, внесеного на обговорення в парляменті.

МАДЯРИ ПРИГАДУЮТЬ МИНУЛЕ АНДРОПОВА

Лондон, Анґлія. — Доля Юрія Андропова, нового совєтського лідера в багатьох відношеннях пов'язана з долею Мадярщини, — твердять політичні аналітики. Як відомо, Андропов працював у совєтському посольстві в Будапешті від 1953 до 1957 року, спочатку як другорядний урядовець, а потім як амбасадор.

Це були тривожні часи, позначені зростом неспокою, повстанням у 1956 році, жорстоким придушенням повстання, розстрілом лідерів мадярської революції та встановленням маріонеткової влади Яноша Кадара, теперішнього голови мадярської комуністичної партії.

Таким чином Андропов був безпосередньо пов'язаний з розгромом стремління мадярів до свободи, а потім, коли Андропов був уже в Москві та відповідав за контролю над діяльністю центральних комітетів комуністичних партій Східньої Европи, він у великій мірі був відповідальний за дозвіл Кадарові проводити відносно ліберальну економічну програму в Мадярщині.

Поведінка Андропова по відношенню до Мадярщини набрала особливого значення в оцінці його минулого, що важливе і для майбутнього. Ні один совєтський лідер від часів Леніна ніколи не проживав за кордоном, крім Андропова. Цей факт дає Заходові нагоду приглянутися до цієї людини зблизька. Мадяри знають його добре, і вони готові подати свої враження про Андропова. Коли совєтські танки вже гриміли на вулицях Будапешту 1-го листопада 1956 року, стріляючи в мешканців, Андропов запевняв мадярський уряд, що „Повірте мені, совєтський нарід є найкращим другом Мадярщини". Ці слова були сказані генералові Беля Кіраллі, який був тоді командиром національної ґвардії, а тепер є професором у коледжі в Брукліні.

Потім, коли уряд Імре Надя проголосив вихід Мадярщини з Варшавського Пакту і заявив про невтралітет Мадярщини, Андропов, знаючи дуже добре, що відбувається в країні, запропонував негайні переговори про виведення совєтських військ. Кіраллі гірко згадує, що Андропов „хотів показати до останньої хвилини мені, прем'єр-міністрові та всім іншим, що все було нормально і можна продовжувати вести справи".

Згідно з висловами багатьох мадярів, Андропов вже тоді мав точний підступний плян розгрому революції. Вже 1-го листопада Янош Кадар був у совєтському посольстві на переговорах. Міклош Васаргелі, пресовий дорадник Надя, який потім провів чотири роки в тюрмі, згадує: „Це був Андропов, який заговорив до нього (Кадара) першим, і саме Андропов переконував Кадара перейти на совєтську сторону".

Георґ Гельтаі, колишній заступник міністерства закордонних справ Мадярщини, тепер професор історії в коледжі в Чарлстоні, Південна Кароляйна, сказав недавно Бі-Бі-Сі: „Я є певний, що він мав абсолютно вільну руку проти революціонерів, так, що царство терору в Мадярщині, було царством терору Андропова. Воно пов'язане з його іменем назавжди".

Обвинувачують ОН в „розпалюванні пристрастей"

Москва, СССР. — Владімір Петровскі, член совєтської делеґації при ОН, заявив у середу, 29-го грудня, на пресовій конференції, що Об'єднані Нації повинні старатися підтримати політичне розв'язання афґанської проблеми, а не „розпалювати пристрасті".

Совєтський дипломат зложив свою заяву у наслідок заклику Генеральної Асамблеї негайно вивести всі чужинецькі війська з Афґаністану.

„Обговорення цього питання, — сказав Петровскі, — виявило, що ЗСА та її близькі друзі з НАТО при кожній нагоді стараються використати це питання не для політичного полагодження справ у цьому районі, а, навпаки, стримлять до протилежної мети — роздувають пристрасті, продовжують вмішуватися у внутрішні справи цієї країни".

В Америці

ДЕПАРТАМЕНТ СКАРБУ у Вашінґтоні проголосив, що з його фондів перенесено 13,5 більйона дол. на конто соціяльного забезпечення на цілий 1983 рік. Раніше Департамент переніс 4 більйони для виплачення пенсій за листопад і грудень 1982 року. Як відомо спеціяльна Комісія для вироблення остаточного пляну про сталий дохід для фонду соціяльного забезпечення опрацьовує плян, який буде переданий Конґресові для ухвали в дні 14-го січня 1983 року.

КОМІСІЯ ЗАКОРДОННИХ зв'язків в Сенаті під головуванням сен. Чарлза Персі запротестувала проти продажу 60-ох американських гелікоптерів Іракові. У своєму протесті до Президента, Комісія заявила, що такий продаж підкопує здекляровану невтральність Америки в ірако-іранській війні. Комісія також додала, що на майбутнє закони експорту повинні бути змінені в тому сенсі, що продаж гелікоптерів і літаків для Ірану чи Іраку повинен бути апробований спеціяльним дозволом відповідних федеральних агенцій.

ГУБЕРНАТОР НЮЙОРКСЬКОГО стейту Гю Кері заявив, що він стане спільником одної нюйоркської адвокатської фірми і буде дорадником великого підприємства, яке провадять його дружина та її брати грецького походження. На запити про його політичні пляни на майбутнє Кері давав вилинаючі відповіді, зазначуючи, що його відхід з Олбані є „тільки кінцем початку", що на думку досвідчених кореспондентів може означати його кандидатуру на президента ЗСА з рамени Демократичної партії в 1984 році.

АМЕРИКАНСЬКІ ЖИДИ домагаються усунення німця Германа Абса з членства консультативної ради Ватиканського банку. Цей протест вислав на руки Папи Івана Павла II Центр Саймона Візенталя в Лос Анджелесі, твердячи, що Абс, який має 81 рік був головою Німецького банку в роках 1940-1945 і був „видатною постаттю" Третього Райху. Рабін Марвин Гаєр, голова згаданого Центру, сказав, що хоч Абс не був членом нацистської партії, одначе його банк був „нацистським". Абс не був суджений в Нюрнберзькому процесі, але на думку жидівських провідників „його совість не є чистою". Пресове бюро Ватикану відмовилося дати будь-які вияснення в цій справі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — $1.00. Make chek or money orders payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address charges to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу 65¢ місячно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

1982 у світі

Найбільшим добром 1982 року для широкого світу було, мабуть, заощадження йому вибуху Третьої світової війни, мариво якої висіло і далі висить над світом від часу, як допущено Совєтський Союз над Дунай і Велтаву та дозволено йому — з активною допомогою від Заходу — перетворитись у найпотужнішу аґресивну імперію з диктаторським авторитарним режимом. Між Потсдамським договором з 1945 року і 1982-им роком включно не було „великої" війни, але були „малі" „льокальні", криваві зудари. Так і в 1982 році велася ввесь рік одідичена ще з попереднього — війна між Іраком і Іраном, двома мусулманськими країнами, суперниками за володіння нафтою на Близькому й Середньому Сході. Продовжувалась окупація Совєтським Союзом Афганістану, переведена ще за урядування президента Джіммі Картера. І вибухли дві нові війни, що їх наслідки дотепер не зліквідовані.

2-го квітня 1982 року Арґентина вислала кругло 10,000 свого війська на недалекі від її берегів Фальклляндські острови, взяла в полон тамошнього британського губернатора й невеличку залогу та спровокувала Британію до такої реакції, що скінчилася трагічно для Арґентини. Вислана на води біля Фальклляндських островів великобританська „армада" після ряду кривавих зударів здобула назад Фальклляндські острови та взяла в полон арґентинського генерал-губернатора й 15,000 арґентинського війська. Проте Арґентина по нинішній день не виреклася своїх претенсій до тих островів, які зрештою, охоплюючи коло 200 острівців, мають разом територію меншу за один малий стейт Коннектикат у ЗСА й коло 2.000 (дві тисячі) мешканців англійського роду, зайнятих випасом овець. Американському державному секретареві Александрові Ґейґові не вдалася посередницька мирова місія. ЗСА проголосили свою солідарність з Великобританією і тепер президент Реґен усе ще намагається направити взаємовідносини з Арґентиною та іншими латиноамериканськими країнами, розжаленими за таке становище Америки, приязне до Великобританії, союзника ЗСА з НАТО.

Другою великою подією був вмарш Ізраїля 6-го червня 1982 року до сусіднього Ливану стотисячним військом, щоб зліквідувати до решти Організацію палестинського визволення, яка шарпала Ізраїль із Ливанської бази. В наслідок міжнародних заходів переселено з Ливану коло 10.000 палестинських членів цієї терористичної організації, але ще тисячі палестинців залишились — твердять ізраїльці — у Ливані.

Америка, Франція й Італія вислали до Ливану міжнародне військо для заведення ладу. Американський дипломат Филип Габіб змагає до того, щоб забралися з Ливану геть усі чужі війська — ізраїльські, сирійські й палестинські, щоб замирити взаємоворожі табори ливанських християн і мусулман. Масакра 1,000 палестинських цивільних людей у Бейруті, в дільниці, що її контролювали ізраїльці, страшенно підірвала престиж Беґіна в світі.

Мировий плян, проголошений президентом Реґеном 1-го вересня 1982 року, що передбачає повернення арабам окупованих Ізраїлем земель — західнього побережжя Йордану й смуги Ґази — та широку автономію для близько двох мільйонів палестинців, пов'язаних правно-державним союзом з Йорданією — знайшов прихильний відгук у більшости арабського світу, — але Ізраїль плян Реґена відкинув. Існує надія, що непоступливий ізраїльський прем'єр Менахем Беґін буде примушений або поступитись, або відійти, і що настане мир на Близькому Сході — головно з активною допомогою від йорданського короля Гуссейна, єгипетського президента Мубарака та марокканського короля Гассана: всі вони приязні супроти ЗСА.

Третьою найбільшою проблемою року було все ще диктаторське правління генерала Войцєха Ярузельского в Польщі. Хоча він звільнив після десятимісячного ув'язнення лідера польського робітничого руху Леха Валенсу, але польський сойм схвалив продиктований комуністичною партією закон про поставлення централі незалежних робітничих спілок „Солідарність" поза закон. Ситуація ніби трохи полегшала, але напруження в Польщі продовжується, скріплене глибокою господарською кризою.

Останні ревеляції про причетність комуністичної Болгарії (у порозумінні з СССР) до атентату проти Папи Івана Павла II, власне з пімсти за прихильне становище Папи супроти „Солідарности", — знову заактивізувало цю кризу.

До найважливіших подій у 1982 році треба зарахувати також смерть совєтського диктатора Леоніда Брежнєва 10-го листопада м. р. і прихід до влади його наступника, як генерального секретаря компартії СССР, Юрія Андропова, учорашнього шефа страхітливого поліційного апарату КҐБ. Зустріч голови американської делеґації на похорон Брежнєва віцепрезидента Джорджа Буша з Андроповим вважають за „перший крок до відлиги", але знавці відносин одностайно сумніваються, чи прийде якась зміна у політиці СССР, зокрема у ділянці зброєння і роззброєння.

Засаднича міжнародна проблема залишається незмінною: суперництво між ЗСА і СССР і проблема совєтського аґресивного імперіялізму, якому може протиставитися тільки вільний світ під проводом З'єднаних Стейтів Америки.

Ольга Кузьмович

ОГЛЯНУВШИСЬ НАЗАД

Знову приходиться перегортати останню сторінку одного року і стояти перед питанням, що принесе наступний?

Але, власне кажучи, так воно лише у патетичному вислові, а в дійсності нічого не кінчається з 31-им грудня та не розпочинається із першим січня — хіба картка в календарі. Те, що діялося в останньому році, повинно мати вплив на наступний рік. То, що мало понадпересічне значення, залишиться в пам'яті та матиме вплив на дальше життя.

Тому, замикаючи останню сторінку 1982-го року, мимоволі хочеться перекинути і попередні, пригадати те, що було, — просто оглянутись назад, та поміркувати над тим, що пережилося.

А було наше американсько-українське життя жваве та повне у 1982 році; повне подій, святкувань, ювілеїв, імпрез.

Коли тільки перейдемо у думках те, що бачили та чули, то здається немов в останньому році наша спільнота в ЗСА бажала довести, що неполадки в УККА та поділ громади, який наступив у наслідок XIII Конгресу Українців Америки, ніяк не паралізує її життя на усіх інших відтинках, зокрема на культурному.

Наукові конференції, зустрічі, дискусії, доповіді на різні актуальні теми українського життя черґувалися впродовж цілого року і потвердили ще раз, який величезний потенціял в людях і знанні є серед нас. Питання стоїть тільки, як і на скільки ми уміємо цей потенціял використати та витягати із того висновки?

Перекидаючи картки останнього року, зупиняємося на декількох подіях чи імпрезах, які викликали особливо широкий відгук та коментарі. Тут чи не на першому місці стоять багатолюдна, перша такого роду Конференція молодого українського жіноцтва; цікава своїми доповідями наукова Конференція з питань української літератури XX сторіччя; Наукова конференція молодих українських інженерів в Білому Домі; Конференція для розгляду наявности в Америці фальшивих інформацій про етнічні групи; Конференція молодечих організацій; широкі святкування 40-річчя УПА не лише у формі академії, як це досі було прийнято, але також у спробі історично-наукового розгляду, тощо.

Все це і багато інших подій були в останньому році наскрізь позитивними явищами, якими можемо лише радіти. Ми були їхніми співучасниками, обсерваторами, а то і дехто співтворцями цих починань. Були вони будуючі, змістовні, відповідальні, хоча тут і там і у них пробивалася нитка може надмірного патосу, чи не зовсім потрібної особистої амбіції і безкомпромісовости (до інакшедумаючих з нас), чи не достатньої підготовки.

Все ж роздумуючи над цим із перспективи декількох місяців та позбувшись першого захоплення від цих імпрез, що його вони природно у нас викликали, ставимо собі питання, який вислід, що конкретного ці вдалі почини нам залишили на майбутнє? Чи вистарчить нам те, що вони пройшли, як загально ствердження, „із повним успіхом"? Чи досить, коли учасники розійшлися з почуттям, що багато цікавого та нового послухали? Чи можна задоволитися самим поставленням проблеми без дальших намагань іти до її розв'язки? А вкінці, — чи справді побачать світло денне усі ті наукові, соціологічні та літературні праці, що їх підготовлено і виголошено в обмеженому місцем і часом колі слухачів?

Можливо, що організатори поодиноких імпрез мають відповідь на деякі із цих питань. Кажуть також люди з великим життєвим досвідом, що кожна позитивна подія залишає по собі слід, який скорше чи пізніше хтось відкриє та по ньому піде у дальшу дорогу.

Але нам хочеться таки спостерігати реальні і конкретні висліди недавніх подій і хочеться, щоб вони не пішли у забуття ще таки тепер, коли їх живо маємо перед очима. В іншому випадку існує побоювання, що їхній „великий успіх" був тільки солом'яним вогнем, що яскраво запалавши не зумів нас загріти. Подумаймо про це і подбаймо про тяглість всіх цих починань, щоб вони нам дійсно принесли добрі і тривалі плоди.

Володимир Жила

УКРАЇНСЬКО—ЧЕСЬКІ ЗВ'ЯЗКИ

Конференція „Україна і Чехо-Словаччина." Резюме доповідей . Редактор Микола Богатюк. Мюнхенен, 1982.

Про українсько-чеські зв'язки поки не маємо ґрунтовних праць, а зокрема про відносини між українцями та чехами в перші десятиліття існування Українського Вільного Університету. Таким чином, конференція „Україна і Чехо-Словаччина", що відбулася 30-31-го липня ц. р. в Мюнхені з нагоди 60-ліття УВУ, є явищем наскрізь відрадним. Як і слід було сподіватися, автори доповідей не тільки використали дослідження своїх попередників, але й збагатили наші знання цієї ділянки новими цікавими спостереженнями та цінними висновками, зробленими на підставі ґрунтовного вивчення матеріялів, що досі залишалися поза увагою дослідників.

Керівником конференції був проф. Микола Богатюк з Лемойнського коледжу, який видав книгу резюме (українською, чеською, німецькою й англійською мовами) 12 доповідей, прочитаних під час цієї ювілейної зустрічі.

Першу доповідь на тему „Чеський вплив на українську мову" виголосив проф. Олекса Горбач з Франкфуртського університету. Читаючи резюме з цієї доповіді впадає в око новий підхід автора до висвітлення порушеної теми. На його думку, чеська мова причинилася до вироблення української фахової термінології, а саме, до калькових утворень на чеський зразок. Усі ці цінні запозичення усунено під час насильної русифікації української мови в СССР в 1930 роках.

Д-р Блянка Єржабкова з Інституту для соціяльно-педагогічних професій говорила на тему „Листування Івана Франка, Володимира Гнатюка та Ольги Кобилянської з чеськими науковцями". У цій доповіді вона висвітлила проблему обміну, що проходив у різних аспектах, а саме, суспільного зацікавлення науковими досвідами, розуміння літератури й політики, а також людських відношень: взаємного зрозуміння, чутливости й готовости допомоги. Українські діячі мали багато спільного з чехами — Франтішек Главачек, Франтішек Ржегорж, Їржі Горак, Ярослав Врхліцкі, Їржі Полівка, Адольф Черни та інші, бо всі вони боролися за здобуття державної самостійности для своїх уярмлених народів. Багатство матеріялу та добрий порівняльний підхід сильно вирізняють цю працю з-поміж інших доповідей.

Про „Празьку школу в українській літературі" говорив проф. Дмитро Штогрин з Іллинойського університету в Урбані. Спиняючись на культурних зв'язках, що почалися у XIX сторіччі, доповідач доповнив їх історією зв'язків 1920-1930 років, коли українська політична еміґрація, користуючись гостинністю чеської держави, творила свою літературу на чеській землі.

Доповідь „Технологічний обмін між Україною та Чехо-Словаччиною" прочитав проф. С. А. Білон з Денверського університету. Він ствердив, що в працях економістів в Україні й у Чехо-Словаччині проявляється нахил обмежувати технологію до реальних предметів та процесів, а далі, що обмін між ними щодо переміщення цієї технології дуже незначний, бо виносить всього від 10 до 20 відсотків загального потенціялу. Таким чином виникає стан знеохочення чи вірніше небажання ширшого контакту, не зважаючи на те, що обидві держави належать до т. зв. соціялістичного бльоку.

Поважним вкладом у конференцію була доповідь проф. Миколи Богатюка з Лемойнського коледжу на тему „Україна та Чехо-Словаччина в інтеґраційних плянах Ради економічної взаємодопомоги (РЕВ). Доповідач ствердив, що „українська економіка суворо контролюється росіянами" та що будь-яка економічна лібералізація, на думку російських бюрократів, недопустима, бо вона могла б послабити політичну контролю над Україною. Знову, що торкається чехо-словацьких публікацій, то там постійно „уникають згадки про Україну" й підкреслюють стосунки з центральними органами СССР та опанованою Москвою Радою економічної взаємодопомоги. Обмін поміж Україною і Чехо-Словаччиною сильно контрольований, що вказує на закордонно-торговельну монополію Москви та на придушення ідентичности та торговельних інтересів України на міжнародній арені.

Важливою також була доповідь мґра Володимира Дідовича з УВУ на тему „До історії чеських поселень на Волині". Доповідач дав вичерпний історичний огляд поселень, що почалися 1861 року, та вказав на зацікавлення російських урядових чинників політично використати цей переселенчий рух з метою підсилення ненависти чехів до Австрії. Проте чехи не пішли за російським пляном; вони створили на Волині свою громаду, яка не піддалась інтеґрації і на релігійному відтинку не причинилася до розколу римської Церкви, як цього бажала Москва. Чеська громада складалася з невеликого числа православних, а більшість поселенців залишилась в рядах євангеликів, чеських братів, старокатоликів та католиків.

Дуже цікава за своїм характером і підходом доповідь д-ра М. Дангеля, колишнього члена Чехо-Словацької Академії Наук. Він говорив на тему „До основної орієнтації споріднености й розбіжности ідей в українському та чеському філософському мисленні" й ствердив, що в українському та чеському філософському мисленні домінує европейська й західня орієнтація. Ці народи не створили своєрідної філософської системи, бо там цими справами не займалися філософи, а письменники, релігійні реформатори, мистці, політики, публіцисти тощо. Знову ж українсько-чеський духовий обмін проходив під впливом визначних культурних діячів, як Палацький, Сметана, Масарик, а з українського боку — Ганкевич, Драгоманов, Липинський.

На окреме відзначення

(Продовження на ст. 3)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про різдвяні настрої

Бідні ми, „американські" українці. Навіть щодо святкування Різдва не можемо погодитися. Одні святкують після нового календаря, другі придержуються далі старого; одні дивляться з погордою чи жалем на других, ті на перших а до сварки на цю тему вже також не раз доходило. В останніх роках, однак, якось більшість вирішила „полюбовно", що найкраще святкувати подвійні свята. Говоримо про „ваші" і „наші" свята, спершу відвідуємо тих, що святкують за новим стилем, відтак вони відвідують нас. Жінки мають подвійну роботу. Діти домагаються двічі дарунків, а у висліді з кожним роком у всіх нас менше різдвяних настроїв.

Бо як їх викликати нам, що говоримо про засніжене українське село і першу зірку на ґранатовому небі, коли довкруги захлистується передсвяточним гамором велике місто, дзвонять дзвіночки бородатих „санта клосів", а на небі заграва із різнокольорових лямпочок?

А чи можна мати справжній святочний настрій, коли „наш" Свят-Вечір припадає на звичайний робочий день, на тротуарах для збирачів сміття лежать купами посохлі ялинки, а всі подарунки продають крамниці за півціни? Чи не маємо тоді почуття, що і наше Різдво „на випродажі"?

Певно, скаже дехто, святочний різдвяний настрій не у подарунках і не у зовнішніх його проявах, а все ж саме із таких на перший погляд неважливих справ складається життя і його переживання.

Ваше довкілля впливає на ваш настрій, а самітний острів так далеко...

А так хотілося б, щоб таки прийшла до нас може і не всім бажана ностальґія, щоб задзвенів у вухах так добре відомий ще з дитинства вірш Лепкого:

„Далекий світ, великий
час.
Пливуть літа рікою.
Гей! Що чувати там
у вас?
Чи йдете з колядою?"

і щоб був настрій хоча б дружньо поколядувати.

Може прийде ця наша коляда до нас у гості 6-го січня і засяде з нами до Святої Вечері.

Може злучить вона нас усіх — „ново і старокалендарників" — принаймні на короткий час в одну, близьку собі родину.

Може таки заспіваємо всі в один голос грімко та святочно „Бог предвічний", щоб почули аж там, куди повинні йти наші святочні думки і побажання.

О-КА

Незвичайна мистецька виставка в Ню Йорку

У неділю, 19-го грудня 1982 року, у Ню Йорку в приміщенні ОМУА відкрилась виставка картин художників з трьох поколінь однієї родини: виставлено п'ять картин Петра Холодного, старшого, 30 — Петра Холодного, молодшого і шість — Андрія Харини, правнука Холодного, старшого. Виставку влаштували Об'єднання Українців Мистців в Америці і Українська Вільна Академія Наук у ЗСА з нагоди 80-ліття Петра Холодного, молодшого.

На велелюдному відкритті виставки першим узяв слово ювілят. Він сказав, що це його остання виставка і то не тому, що він збирається скоро умирати, а тому, що виставки дуже тяжко влаштовувати. Холодний відзначив, що виставлені праці його батька не дають уявлення про його талант. Майже всі картини Петра Холодного, старшого загинули: їх спалили у Львові. „На моїй останній виставці, — сказав мистець, — я також хотів показати праці мого внука. Ми всі — мої батько, внук і я, маємо спільне: поважно ставимося до мистецтва".

Петро Холодний подякував усім, хто допоміг улаштувати виставку.

Скульптор Михайло Черешньовський, голова ОМУА, у своєму слові, нагадав про свою співпрацю з Петром Холодним, мол. над іконостасом церкви св. Івана Хрестителя у Гантері і підкреслив, що кожна ікона Холодного є мистецьким твором. На цій виставці показані картини мистця, створені протягом тридцяти років в Америці.

Ювілейна виставка триватиме до неділі, 2-го січня 1983 року.

Л. Д.

Дописи з життя громад, установ, організацій чи осіб мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками й писати розбірливо. Дописи слід надсилати до десяти днів після відбуття даної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи й правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища, не скорочуючи їх. У випадку англійських імен чи назв треба дати в дужках і їх.

Теодор Терен-Юськів

КОМПОЗИТОР о. К. СТЕЦЕНКО — УКРАЇНСЬКИЙ ПАТРІОТ-САМОСТІЙНИК

(Доповідь із концерту на прославу К. Стеценка в Ню Йорку, 12-го грудня 1982 року)

Ювілей у 100-річчя від дня народження одного з наших найвизначніших композиторів Кирила Стеценка закарбовано чітко цього року у всесвітньому календарі ЮНЕСКО. Це доказ високої оцінки Стеценкової творчости та вагомости не тільки для українського народу, але і для цілого культурного світу. Наші музикологи однозгідні в тому, що талант о. Стеценка мав ще великі можливості розвитку, якби не передчасна смерть, що постигла його вже перед закінченням 40-го року життя. І власне тому воно зовсім дивно, що відносно Стеценкової смерти в нас досі не звернено належної уваги на вельми трагічний факт, що саме поневолювач України, комуністична Москва, має його смерть на своєму сумлінні і відповідає, якщо не за вбивство, як неперевершеного Леонтовича, то за передчасну смерть великого нашого композитора-патріота о. К. Стеценка. Звичайно нещодавні, а і давніші статті чи писання про нього, що були друковані тут у нас, оперті майже в цілому на „радянських" джерелах, а в Україні ніхто не посміє і не може вказувати нині на дійсного винуватця смерти цього музично-хорового велетня.

Тому мусимо приглянутись ближче і докладніше цій трагічній справі. Ми ж добре знаємо, що Москва, головно в своїх початках окупації України, розв'язувала дуже поспішно і забороняла завжди ті організації, які виявилися, із московсько-комуністичної точки зору, не зовсім надійними або де були одиниці, що не мали довір'я партії. До таких „непевних" організацій належала і хорово-музична секція Дніпроспілки, в якій по упадку української державности опинився і працював Стеценко. І саме до нього, як священика та національно-патріотичного представника української культури не мали комуністичні лиходії ні симпатії, ні довірливого ставлення.

Тому якраз цю музично-хорову секцію постановила комуністична влада зліквідувати. І то не зважаючи на те, що завдяки Стеценкові появилась у цьому відділі Дніпроспілки друком більшість пісень Леонтовича, а далі у приготуванні було видання творів Лисенка, Степового, Козицького та Вериківського. Це ж Стеценко упорядкував там величезну нотозбірню. Та саме цей колосальний розмах національно-музичної праці під егідою Стеценка був для Москви небажаний.

За царату К. Стеценка — початкуючого композитора, було арештовано і прогнано на провінцію; це саме було вже важче вчинити большевикам з прославленим та відомим музикотворцем. Тому, розв'язавши музично-хорову секцію Дніпроспілки, залишили вони Стеценка без праці і без якихнебудь засобів до життя. Ніхто не посмів допомогти йому влаштуватись денебудь на працю. Адже ж для нього, як диригента, педагога, критика, виховника і особливо заслуженої людини на полі культури, могло знайтись десятки зайнять у Києві. Проте він не знаходить роботи, щоб виживити сім'ю і себе.

Головну ролю у цій затії грала, очевидно злощасна партія. Стеценко на компроміси не пішов. Щоб рятувати не так себе, як сім'ю свою, він їде на парафію у село Веприк, під Фастовом, де знову береться до праці. Крім релігійних обов'язків, отець Стеценко засновує хор, приготовляється до концертової поїздки, оркеструє свої твори і все таки їздить до Києва викладати курс хорової літератури в Музично-драматичному інституті. На весну 1922 року вибухає у селі Веприк епідемія тифу, яка не щадить і о. Стеценка. Помирає він, не осягнувши навіть 40-го року життя, 29-го квітня 1922 року.

Отже мені ясно, що коли б наш композитор залишився був у Києві, де не було хвороби тифу, де були лікарі і навіть деякі ліки, то він не впав би був жертвою епідемії та не відійшов би передчасно з цього світу з безмежною шкодою для українського народу. Це тільки знову ще один із численних доказів, як окупант намагається повсякчасно нищити нашу культуру та її світочів, у цьому випадку, музичних. Проте рівночасно це не перешкоджає тій же Москві, не згадуючи навіть священичого стану Стеценка та його глибокої релігійности як у житті, так і в творчості, єхидно і цинічно пишатися його великим іменням у ЮНЕСКО.

Розвій таланту і творчости Стеценка

Щодо народження і дитячих років нашого композитора, то відомо, що прийшов він на світ у сім'ї маляра-самоука, 24-го травня 1882 року, в селі Квітки, на Канівщині. Вже зарання запримічено у хлопчини малярські і музичні здібності. Він бо помагає батькові у розмалюванні церков. Опинившись у Софійській духовній бурсі в Києві, деякий час учився він і в малярській школі Мурашка, а потім як кандидат на священика в духовній семінарії. Стеценко відчуває чим раз то більше зацікавлення музикою і, маючи абсолютний слух, наполегливо студіює самотужки гармонію, учиться гри на фортепіяні, а при тому завзято диригує хорами та пробує власних сил у композиції.

На 17-му році життя зустрічається він зі славетним Лисенком, і випадок цей має вирішальний вплив на ввесь дальший біг його життя. Лисенко зразу запримітив музичну обдарованість молодого звеличника муз і дав йому навіть нагоду підготовити свій хор до концертової поїздки. Стеценко користає зі спілкування із Лисенком не тільки музично, але і національно.

По скінченні Духовної семінарії він рішається віддатися на службу музиці і народові. З російської музичної школи переходить він до школи Лисенка і стає учнем у клясі гармонії Г. Любомирського. Пробує він своїх сил в обробці народних пісень та пише першу власну спробу композиції „Христос воскрес", що не дійшло до наших часів. В кожному разі вокально-хорова творчість буде панівною і найрепрезентативнішою сторінкою його недовгого життя. На другому пляні будуть його сольоспіви, театральна музика та нечисленні фортепіянові композиції.

В 1902 році компонує Стеценко до слів Бориса Грінченка відому, спопуляризовану в Західній Україні по Першій світовій війні безконкуренційним хором Котка, пісню на

(Продовження на ст. 3)

ЧИ ВИ ВЖЕ ПЕРЕСЛАЛИ „КОЛЯДУ" НА ПОТРЕБИ ЗЛУЧЕНОГО УКРАЇНСЬКОГО АМЕРИКАНСЬКОГО ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ (ЗУАДК)

пожертви, які є вільні від податку, слати на адресу:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, INC., 1319 West Lindley Avenue, PHILADELPHIA, Pa. 19141. Tel.: (215) 455-3774

Композитор....

(Продовження зі стор. 2-ої)

чоловічий хор „Бурлака" і „Могила". (Котко розпочинав звичайно середню частину концерту „Бурлакою" і ми, гімназійні учні в екстазній атмосфері, з молодечою нетерпеливістю очікували вже перших звуків „Бурлаки", а сенсацією для нас були високі тони басів у фразі „голосні гармати").

Стеценко пише і першу дію опери „Полонянка" та сольоспів до Шевченкової поезії „Плавай, плавай, лебедонько". Тоді теж постає на чоловічий хор із фортепіяном знову до Шевченківського тексту пісня „Рано вранці новобранці", яку вже перед Першою світовою війною виконувано і в Галичині, як ось, наприклад, у Коломийській гімназії. 1905 року працює Стеценко над недокінченою оперою „Кармелюк" та аранжує на хор відому всім мелодію Г. Гладкого до Шевченкового „Заповіту", що її і досі співаємо, звичайно, на Тарасових святах.

По невдалій революції, освідомлююча праця Стеценка для нашого народу починає бути ще відважнішою і виразніше цілеспрямованою. Він створює більший хоровий твір про московсько-царське поневолення України під заголовком „Содом", а 1906 р.— свою найвідомішу пісню „Прометей" до слів В. Коваленка, що їх партія, по революції, постаралася замінити радше „благонадьожним" текстом услужного Павла Тичини. Все ж таки для заграниці і пропаганди „Чоловіча хорова капела" на платівці співає... Коваленкові слова. В „Ділі" 1910 року про концерт у честь Шевченка у Львові писав Людкевич, що академічний хор „Бандурист" виконав"... незвісного нам, молодого композитора з України вперше пісню —Прометей".

За патріотичну свідомість і національну творчість мусів Стеценко, як згадано вгорі, заплатити царському урядові арештом та прогнанням із Києва на провінцію, де він майже без перерви перебував аж до революції. Проте це тільки частково перепиняло його творчу працю. На провінції організує він хори, влаштовує концерти, запізнається ближче з українським побутом, театром і пише рецензії та трактати до преси; передовсім 1907 року починає він безцінну працю над гармонізацією українських колядок і щедрівок, яких він виготовив п'ять десятків. Вийшли вони друком 1909-1910 року. Можна з певністю сказати, що немає на світі української людини, яка не співала б принаймні деяких із цих релігійних перлин нашого музикотворця. Чи це буде „Ой, видить Бог, видить Творець", „Добрий вечір тобі", „Нова радість стала", „Щедрий вечір" чи інші.

Стеценко опрацьовує ці одноразові скарби нашої народної творчости, створюючи нові елементи стилю у трактуванні гармонії розкриттям людських психологічних почувань, з індивідуальним позначенням характерів, а в сюжетних сценах чарукчи нас ескізами театралізації. В цих релігійних творах Стеценка знайдемо всі найкращі прикмети характеру, притаманні нашому народному побутові, увипуклені так прекрасно талантом композитора.

Кирило Стеценко у 1911 році висвячується на священика і дістає парафію на Поділлі. І це „радянська" „Історія української дожовтневої музики" авторства Шреєр-Ткаченко має відвагу назвати „першим зривом", бувши то Стеценко мав щонебудь і колинебудь спільного з комунізмом. Ще і про „другий зрив" читаємо, коли він як священик вже за большевицького поневолення їде до села Веприк.

Стеценкова національна свідомість і патріотизм скріплюються, а журба та терпіння про поневолення рідного народу — поглиблюються. З-під його пера з'являється багатогранна, зворушлива композиція на мішаний хор про переживання в'язня на Сибірі під заголовком „Сон", яка більше відома від початкових слів пісні „Зелений гай, пахуче поле", на слова автобіографічного вірша поета Павла Грабовського. Там творить він і іншу символічну композицію до слів Миколи Вороного „Хмари", опісля „До пісні" (сл. Миколи Чернявського) і до Франкової поезії, завжди актуальне „Єднаймося", та до тексту Константини Малицької, кантату „Шевченкові". Як бачимо, всеукраїнський патріот-державник уже тоді творить музику і до слів західньо-українських поетів.

Його опанування мистецтва хорової техніки та стилю — подивугідні. Як це вже стверджуємо і в колядках, він у хорових піснях драматичними засобами змальовує психологічні тонкощі життя української людини. І чи це буде патріотична тематика, закохання чи картина з природи, він завжди знайде найвідповіднішу лінію мелодії і найпереконливіші мазки-акорди для змалювання композиції. Його індивідуальне і оригінальне трактування хорових засобів у завершенні твору чинить його праці просто унікальними. В мистецтві хорової творчости Стеценко перевищує навіть Лисенка. Дехто називає його стиль компонування „симфонізацією хорового письма" (Л. Пархоменко).

Треба згадати дещо і про Стеценкові досить численні сольоспіви. Крім наведеної „Плавай, плавай, лебедонько", ще ще і досі зворушує нас „Вечірня пісня" до слів Володимира Самійленка; „Ой чого ти, дубе" з п'єси Спиридона Черкасенка „Про що тирса шелестіла", що до неї написав композитор знамениту музику; та зовсім оригінальний либонь перший сатиричний сольоспів у нашій музиці „Цар Горох" до тексту того ж Самійленка (з Беранже). На голос, скрипку і фортепіян творить Стеценко пісню до поезії Олеся „Ой, не дивуйсь".

Працює він і над музикою до театральних п'єс, як ось до водевілю А. Велисовського „Бувальщина", Старицького „Як ковбаса і чарка" та до оперети Квітки-Основ'яненка „Сватання на Гончарівці". Не докінчив він дитячої опери „Івасик-Телесик"; зате другий його твір цього жанру „Лисичка, котик і півник" — це цінний вклад у нашу музичну літературу. Теж до драми Л. Українки „Іфігенія в Тавриді" започатковує він музику в формі мелодекламації, проте в закінченні цілість набуває характеру сучасної монеопери.

З окриленою радістю зустрічає Стеценко повалення царату та відбудову української державности. В патріотичному захопленні відновлення незалежности України компонує він у ясних, урочистих і побідних барвах такі героїко-драматичні перлини, як „Вкраїно-мати, кат сконав" до слів Черкасенка; „Живи, Україно" — до поезії Олеся; кантату про вибір молодого гетьмана „У неділеньку, святую" до поеми Шевченка. В тому часі розпочинає творити він і театрально-драматичну музику до героїчних „Гайдамаків". Коли ж у несприятливих обставинах змінюються політичне положення у нашу некорисгь, зі Стеценкової душі виривається болючо-розпачливе хорове „Над нами ніч". А далі в тому ж настрої зроджується і сповнена суму гармонізація стрілецької пісні братів Лепких „Видиш, брате мій".

Ще за української державности за ініціятивою Стеценка новостворений „Перший національний хор", що на його чолі станув він, улаштовує і перший концерт композицій Стеценка. Диригував хором О. Приходько.

За останніми відомостями в рукописах К. Стеценка знайдено нещодавно дві невідомі хорові пісні „Весною" до слів Самійленка та „Знов весна" до вірша Лесі Українки. Комуністичних композицій таки не знайдено.

Воно зовсім не дивно, що в совєтських писанних чи і підручниках історії музики ми нічого не здибаємо про таку вагому ділянку творчости нашого музикотворця, як релігійна музика. Нема нічого про дві „Літургії", „Богослужебник для української православної церкви", що надихані нашим народним мелосом, та про прегарну композицію з „Гайдамаків" — пісню Благочинного „Молітесь, братія". А коли про корону його творчости, присвячену пам'яті Лисенка, незрівняну „Панахиду" до слів Вороного, що над нею працював Стеценко до останніх днів свого життя, совєтські музикологи таки згадати мусять, то негайно поспішають запевнити, що поет Павличко і композитор Л. Дичко вспіли вже „пристосувати" цю композицію до... „змінених, сучасних обставин". Ба, щобільше, навіть заголовок твору змінено на „Концерт пам'яті Лисенка". Це очевидне непростиме знущання над композитором і профанація української релігії з боку безбожного окупанта.

Нам же не вільно забувати, що вже по большевицькій окупації України писав у своїй документальній „Історії української музики" Микола Грінченко: „Панахидою Стеценко показав той шлях, яким повинні йти наші композитори в царині утворення своєрідної церковної музики". І тепер власне тільки ми, на поселеннях у вільному світі, можемо виконувати цей твір так, як його створив композитор.

Але руйнуючі намагання Кремля даремні. Жадна спроба підсовєтських підневільних вислужників окупанта змінити слова, а через те і національно-патріотичну та релігійну ідею життєдайної музики Стеценка, — чи це буде в „Прометеї", „Вкраїно-мати, кат сконав" чи в „Панахиді", — ніколи на постійно не вдасться. Надто бо знає правдивий текст музики і таким його затримає, доки існуватиме наша національна свідомість, патріотизм, освячений і смертю о. Стеценка, та змагання до визволення безупинною боротьбою за волю нескореної України.

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА КАТЕДРА СВ. ВОЛОДИМИРА, 160 Захід 82-га вул., НЮ ЙОРК

В неділю, 9-го січня 1983 р., о год. 10:30 ранку

Преосвященний Архиєпископ МАРКО відправить

БОЖЕСТВЕННУ ЛІТУРГІЮ

в сослуженні о. Настоятеля Митрата В. БАЗИЛЕВСЬКОГО та о. протодиякона В. ПОЛІЩУКА при співі КАТЕДРАЛЬНОГО ХОРУ під дир. проф. В. ЗАВІТНЕВИЧА

По відправі Літургії відбудеться

КОНЦЕРТ КОЛЯДОК І ЩЕДРІВОК

у виконанні

Хору „ДУМКА"

а по концерті

СВЯТОЧНИЙ ОБІД

До ласкавої участи в церковних відправах і урочистостях запрошуємо всіх побожних вірних.

о. НАСТОЯТЕЛЬ та ПАРАФІЯЛЬНА УПРАВА

Наближається 90-річчя проф. Августина Штефана

Почуваємося до обов'язку подати до загального відома, що у вівторок, 11-го січня 1983 року, завершить 90-річчя свого трудолюбного життя один із найвидатніших державних будівничих Карпато-Української Держави 1938—39 роках Августин Штефан. Власне під головуванням шановного Ювілята законно вибраний у всенародному голосуванні сойм Карпатської України затвердив 15-го березня 1939 року проголошення самостійности Карпатської України прем'єром монсеньйором д-ром Августином Волошином з 14-го березня 1939 р. в Хусті, ухвалив конституційний закон суверенної Карпато-Української Республіки й вибрав Августина Волошина президентом республіки.

В уряді республіки, який очолив прем'єр Юліян Ревай, проф. Августин Штефан був призначений міністром освіти, культури та народного виховання й очолював це міністерство на протязі існування автономної Карпато-Української держави, від жовтня 1938 до березневих днів 1939 року.

На шлях самостійности і соборність Української Народної Республіки вступив Августин Штефан своєю активною участю у Всенародному Конгресі угорських русинів 21-го січня 1919 року в Хусті, на якому 420 делегатів із усього Закарпаття, від Сиготу до Бардієва, одноголосно вирішили інтеґрувати всі українські землі на південь від Карпат в єдиній самостійній соборній українській державі. Із цього самостійницького й соборницького шляху проф. А. Штефан ніколи не зійшов, і в цьому дусі виховував він карпато-українську молодь як директор Державної Торговельної Академії в Мукачеві, а після мадярського наїзду на Карпатську Україну в Братиславі, як і в Українській Реальній гімназії в Модржанах, біля Праги, а вивізши її на еміграцію, започаткував організацію українського шкільництва в Німеччині після закінчення Другої світової війни. Свою педагогічну працю він продовжував в Академії Сестер Василіянок у Стемфорді аж до 76-го року свого плодовитого життя.

Проф. Августин Штефан написав вичерпну працю п. н. „Августин Волошин — президент Карпатської України", як також два томи своїх спогадів—„За Правду і Волю", які були друковані у видавництві „Вільного Слова", та „Від Карпатської Руси до Карпатської України" англійською мовою, що появилася у видавництві „Карпатська Зоря".

Пригадуючи цю ювілейну дату, бажаємо заохотити все українське громадянство відзначити 90-річчя заслуженого, всіми нами любленого і шанованого Ювілята

Карпатський Дослідний Центр ім. Юліяна Ревая, Головна Управа, Ню Йорк-Філядельфія

Карпатський Союз, Головна Управа Ню Йорк

Братство Карпатських Січовиків, Центральний Провід, Торонто, Канада.

НЕ „ГОСПОДАРСЬКЕ", А ГРОМАДСЬКЕ ДІЛО...

У репортажі О. Кузьмович „Там, де травою заростають стежки", в ч. 241 з вівторка, 21-го грудня ц.р. вкралася друкарська помилка. Має бути: праця для енциклопедії — „це нагода зробити велике громадське діло", а не „господарське". — Ред.

Було їх п'ять...

(У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ СВ. П. О. КАЧМАРСЬКОГО)

Їх було п'ять братів і одна сестра — Марія найстарша, Володимир, Роман Євген, Мирон і наймолодший Омелян.

Батьки, давнього міщанського роду львов'яни, виростили і виховали своїх дітей на свідомих членів української львівської громади.

Марія закінчила високу торговельну школу у Відні, а в часі Листопадового Зриву в 1918 році працювала при Головній Команді Української Галицької Армії.

Володимир почав правничі студії в Тайному Українському Університеті. По його розв'язанні він перенісся для продовження навчання до державного, але після смерти батька, який помер у молодому віці, перервав їх, щоб допомогти матері у вихованні молодшої родини. Був засуджений в так званому „Бібрецькому процесі" і щасливо перебув Картузьку Березу.

Євген, відомий націоналіст-революціонер, не покидав польських в'язниць. Відсидівши п'ять років за напад на львівську почту, „сів" остаточно на 12 і 15 літ за вироком так званого Варшавського і Львівського процесів.

Роман був засуджений за атентат на Східні Торги.

Доля польських в'язниць оминула св.п. Омеляна тільки із-за його молодого віку. Та свою повинність він виконав у рядах Дивізії Галичина. Задивлений у революційність своїх старших братів при першій нагоді молодечий патріотизм повів його в її ряди. Та Боже Провидіння берегло його, він оминув трагедії своїх співтоваришів під Бродами.

Опинившися на „Ді-Пі волі", перебув її в таборах переміщених осіб і в 1949 році переїхав на вільну землю Вашингтона. Тут він одружився із вдовою Анною Коваль, що втратила мужа у воєнній хуртовині. Створив родину. Виведи в людей Осипа і Віру, яким дали вищу університетську освіту.

Можливо, що всі воєнні переживання надщербили його серце, три атаки якого пережив щасливо, а остання четверта таки зломила цього сильного дуба. Відійшов з цього світа в повні сил і багатьох життєвих планів. Був він радісної, веселої вдачі, мило бачений у колі знайомих, серед яких радо перебував. Відійшов тихо на зустріч зі своїми родичами, сестрами і братами: Володимиром, Євгеном і Романом.

Св.п. Омелян залишив у невимовному смутку дружину Анну, сина Осипа з родиною, дочку Віру з мужем Юрієм Майєвським і брата Мирона та близьку і дальшу родину в Америці і Канаді.

Юстин Олійників

ВІДОМА АВТОМОБІЛЬНА корпорація Крайслера відкликала з обігу 50,000 автомобілів для перевірки та направи спеціяльних рурок від гамульців. Всі кошти направи таких автомобілів покриє корпорація Крайслера.

„Листи читачів" повинні бути не довші, як одна сторінка машинопису, друкована через два інтервали. Лист повинен торкатися тем, порушених тільки на сторінках „Свободи". Реагувати слід до десяти днів після опублікування матеріялу. Якщо лист пишеться рукою, то слід писати його чітко і виразно і також з великими відступами поміж рядками. Редакція застерігає за собою право скорочувати листи й виправляти мову, як і скреслювати різкі вислови.

В пам'ять Дорогої нам

св. п. Ірени Пясецької

складаємо 50.00 долярів на ЗУАДК і 50.00 дол. на УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ.

Д-р Роман і мгр Ольга МОРОЗИ

Листопадові Роковини в Денвері

Нова Управа Відділу УККА в Денвері, Колорадо, під головуванням о. д-ра Павла Бабяка вшанувала 28-го листопада 1982 року Академією Листопадові роковини.

Американський гимн заграла на піяніно секретарка Відділу Зеня Коритко. Імпрезу відкрив ветеран професор Степан Оришин, колишній старшина УСС.

Доповідь про участь жінок у минулому, в історії України, а зокрема в Листопадовому зриві прочитала На дя Хома. Студент Роман Колтунюк продекламував вірш І. Овечка „Я ніколи у Львові не був" по-мистецькому та з доброю дикцією. Він вже відомий зі своїх виступів на академіях. Загальне вподобання викликали чотири бандуристки—Оксана Мошинська, голова Союзу Українок, Барбара Завадович, Карен Зелем і Наталя Завадович — заграли на бандурах кілька українських пісень, співала Б. Завадович. Наймолодша з них Наталя Завадович заграла ще дві пісні.

Національним гимном „Ще не вмерла Україна", що його відспівали всі присутні закінчено цю імпрезу.

Заступник голови УККА інж. Е. Кравчук подякував присутнім, а зокрема священикам і виконавцям за участь і працю для успіху академії. Сцена була вдекорована великим написом на синьому тлі золотими буквами УСС, а також гаслом „Не ридай, а добувай", прикрашеним намальованими гронами червоної калини та золотими датами 1918—1982. На стіні і столику був килим, присланий з великої України, що його власноручно виткала українка з Винниці.

Стефанія Левченко

Українсько-...

(Закінчення зі стор. 2)

заслуговує також доповідь на тему „Коменський та Сковорода — слов'янські педагоги свого часу", що її прочитав проф. Теодор Мацьків з Акронського університету. Обидва мислителі жили в різних часах, студіювали теологію, філософію та педагогіку й пропонували, щоб публічну освіту поширювати рідною мовою серед всіх людей обох статей в усіх країнах світу. Коменський був прихильником колективного життя, в той час як Сковорода надавав перевагу приватному (індивідуальному) життю. Коменський — протестант, визначний педагог протестантських країн, Сковорода — православний, ліберальні ідеї якого не прийняли провідники його батьківщини.

Про „Масарикову концепцію східньо-центральної Европи та її актуальність" говорив проф. Роман Шпорлюк з Мишигенського університету. Він чітко визначив становище Масарика щодо справи державної незалежности України, на його думку, базувалося не на підставі вузької етнічности чи мовної відмінности, а вірніше на культурній і політичній основах. Масарик твердо вимагав свободи для всіх народів, розташованих між Німеччиною і Росією, бо в цьому він бачив справжню опору европейського миру та демократії.

На тему „Закарпатська інтелігенція та чехо-словацький уряд", доповідав проф. Олександер Баран з Манітобського університету. Спиняючись на формуванні відносин карпато-української спільноти з чеським урядом, доповідач вказав на початкові труднощі та на пізніші осяги, що привели до того, що 1938 року можна було вже знайти закарпатських представників майже в кожному міністерстві Чехо-Словацької республіки.

Проф. Йосиф Кратохвіль з Штутгартського університету говорив на тему „Зв'язки українців і чехів у перші десятиріччя УВУ". У доповіді він висвітлив фінансове становище університету та обговорив ставлення президента Томаса Г. Масарика до цієї важливої справи, як також розповів про сотні університетських професорів-українців і тисячі студентів, що знайшли притулок у Чехо—Словацькій державі.

Цікаве останнє резюме („Видавнича діяльність української еміграції в Чехії і на Моравії в роках 1900-1945") рецензованої книги. Тут д-р Володимир Марунях з УВУ розповів про здобутки українців-емігрантів (близько 20,000) в Чехо-Словаччині, які розгорнули там широку національну роботу, й так в роках 1918-1939 видали 842 книжки, з того 62 відсотки — наукова література, 16 відсотків — суспільно-політична, 15,6 відсотка — мистецька література й 6,4 відсотка — різні видання.

Книзі резюме в цілому притаманна логічна стрункість викладу й прагнення вичерпности у формулюванні окремих тез. Вибір тем цілеспрямований з метою збагатити наші знання про чесько-українські зв'язки та спрямувати увагу читача на їх найголовніші проблеми в дусі доброго й щирого обміну думок.

СВІТОВА КООРДИНАЦІЙНА РАДА ІСНО

В СОРОК П'ЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ ГОЛОВИ ПУН

сл. п. полк. ЄВГЕНА КОНОВАЛЬЦЯ

відбудеться

ОРГАНІЗОВАНА ГРУПОВА ПОДОРОЖ до ЕВРОПИ

та відвідини місцевостей Вічного Спочинку гол. от. СИМОНА ПЕТЛЮРИ, полк. ЄВГЕНА КОНОВАЛЬЦЯ та полк. АНДРІЯ МЕЛЬНИКА

Ротердам — неділя, 22-го травня; Люксембург — понеділок, 23-го травня; Париж — середа, 25-го травня; Лондон — неділя 29-го травня — посвячення пам'ятника жертвам голоду в Україні.

- Додатково передбачено також подорож до Мюнхену.
- Відлет з Ню Йорку до Брюсселю — п'ятниця, 20-го травня 1983 р. Поворот з Лондону або Мюнхену до Ню Йорку. Кошти лету 550.00 дол.
- Зголошення приймається до 30-го січня 1983 року.
- Докладніші інформації можна одержати телефоном: (212) 526-2656.
- За дальшими інформаціями просимо слідкувати на сторінках преси.

Ділимося сумною вісткою з Приятелями і Знайомими, що дня 14-го грудня 1982 року, на 58-му році життя упокоївся в Бозі в місті Бірмінґгем, Англія

бл. п.

РОМАН КРУП'ЯК

Покійний перебував у тому місті довший час, був власником кількох промислових об'єктів.

У невимовному смутку:

ДЖІН — дружина

ЯРОСЛАВ — брат з дружиною ГАЛЕЮ, дітьми і внуками

УКРАЇНСЬКЕ ЛІКАРСЬКЕ ТОВАРИСТВО ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ — ВІДДІЛ НЮ ІНҐЛЕНД

з великим жалем повідомляє всіх своїх членів та Українське Громадянство, що дня 26-го грудня 1982 року в Гартфорді, Конн., передчасно помер довголітній член Товариства

сл. п. д-р дентист

ВОЛОДИМИР ҐУДЗ

ПОХОРОН відбувся 28-го грудня 1982 року.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Високодостойній Родині Покійного складаємо вислови найщирішого співчуття.

Управа Відділу

Замість квітів на могилу Незабутнього Колеги, просимо складати пожертви на Т-во Українських Інвалідів, Патріярхальне Товариство або на будівельний фонд церкви св. Михаїла в Гартфорді, Конн. на таку адресу: Монср. Стефан Чомко, 135 Wetherfield Avenue, Hartford, Conn. 06114.

Ґрадуаційний Вечір в Монтреалі

2-го жовтня 1982 року в Монтреалі величаво відбувся Ґрадуаційний Вечір учасників Курсів Українознавства ім. Митрополита А. Шептицького, на якому було представлено ґрадуантів цьогорічного випуску, якими були: Ліда Кулїш, Тетяна Хомик, Олег Була, Олена Винницька, Меланія Павлів, Григорій Смолинець, Олена Цехмістро, Леся Волянська, Ірена Робізант, Андрій Лютий і Марійка Іроденко.

Вечір відкрила голова Батьківського Комітету Надія Вертій-Цехмістро, яка привітала присутніх і передала керівництво імпрезою Наталії Смолинець. Головним доповідачем був д-р Юрій Левицький, директор Курсів Українознавства. Зі словом до ґрадуантів виступив голова Відділу Комітету Українців Канади Ярослав Кульба. Після роздачі свідоцтв і вручення нагород від імені ґрадуантів говорили Олена Винницька і Меланія Павлів.

Закриваючи офіційну частину Ґрадуаційного Вечора від батьків до ґрадуантів і керівників українського шкільництва в Монтреалі, дякуючи останнім за їх жертвенність і зусилля, говорив голова Монтреальської Пластової Станиці Володимир Куліш. В мистецькій частині вечора чітко продзвеніли стилізовані під коломийки монологи, що їх написав мгр О. Павлів, у виконанні Тамари Кузик і Петра Блищака. В дбайливо декорованій гуцульськими мотивами залі (Розалія Хомик) під звуки оркестри „Дніпрові Хвилі" численні присутні провели один з вечорів, що назавжди залишаються в пам'яті.

Н.Н.

Камерний концерт у Вашінґтоні

У суботу, 30 жовтня ц.р., вашінґтонська громада вті шалася небуденною імпрезою: камерним концертом, організованим з рамені помісної української католицької церкви Святої Тройці.

В приватному домі Ліди і Ореста Білоусів, в інтимному колі любителів музики, можна було насолоджуватися мистецькою програмою у виконанні артистів Юліяни Осінчук, фортепіяно й Адріяна Бриттана, скрипка. Це не перша імпреза того роду у Вашінґтоні, але настільки вона рідка, що слід її відповідно занотувати, щоб не була останньою, а навпаки, щоб стала зародком для дальших концертів того жанру.

Програму концерту відкрив А. Бриттан Прелюдіюмом А. Вівальді, потім слідувала Соната Б-дур В. Моцарта. Ю. Осінчук відіграла два Етюди В. Косенка, а на закінчення першої частини присутні прослухали Другу „Українську Рапсодію" М. Лисенка у виконанні А. Бриттана у супроводі Ю. Осінчук.

Під час перерви організатори подбали про додаткову приємність, давши всім присутнім нагоду оглянути твори В. Литвина з тематикою „Козаччина часів Хмельниччини" та „Лісову Пісню" (дереворит).

В програму другої частини концерту ввійшли: Соната Д-моль Й. Брамса для скрипки, виконання якої легко заслужило на категорію найкращої точки вечора: Балляда „Україна" Ф. Ліста і Прелюд Ес-дур, опус ч. 7 Л. Ревуцького у виконанні Ю. Осінчук. Ф. Ліст жив якийсь час в Україні, запізнався з піснями українського села і в наслідок створив цей твір.

На закінчення концерту А. Бриттан відіграв фантазію „Кармен", яку за Бізе аранжував на скрипку Ваксман. На ентузіястичне домагання присутніх А. Бриттан заграв „Чабарашку" С.Людкевича і „Це не конечне" Ґершвіна.

Присутні щедро оплескували всі твори, виконані на високому мистецькому рівні. Ю. Осінчук продемонструвала прекрасну техніку як солістка, так і в супроводі для скрипки. Балляда „Україна", в якій Ліст використав мотив „Ой, не ходи, Грицю, та на вечерниці", дала нагоду піяністці віддати не лише техніку, але теж і нюанси інтерпретації, яких не можна записати нотами, що виходять з почуттів артиста. Для більшости присутніх, що вперше чули цей твір, це було великою мистецькою насолодою.

А. Бриттан підібрав програму різних жанрів, почавши з Сонати Моцарта аж до модерного Ґершвіна. За винятком деяких високих тонів, що звучали не зовсім задовільно, він майстерно володів інструментом як під оглядом техніки, так і інтерпретації. Його гра з нот здивувала декого, але цей факт можна легко пояснити різноманітністю програми, можливо дещо нової в його репертуарі.

Ореста Білоус вміло асистувала Ю. Осінчук в супровідних творах.

Вечір був повним успіхом як для артистів, так і для організаторів. Правда, в камерному концерті можна очікувати менше бравурних творів, які вимагали б більше від інтерпретації, ніж від техніки артиста, але це не відтягло від загального враження, бо виконавці виявили себе мистцями.

Ввесь прихід з концерту був призначений на Будівельний фонд церкви Св. Тройці. Як замітив Микола Ставничий, який скромно, але вміло проводив вечором, це був початок, який повинен би інавґурувати дальші імпрези того роду. В цьому організаторам концерту можна побажати лише успіху.

Іко

В МІСТІ НЮ ЙОРКУ лікарі та шпитальний персонал можуть бути тепер покарані судом, якщо вони відмовляться прийняти критично хворого пацієнта. Таку пропозицію поставив мейор міста Едвард Кач після того, як одна нюйоркська лікарня не прийняла хворої на серце жінки і вона померла заки дісталася до іншої лікарні.

У видавництві „СВОБОДА" появилася давно очікувана, найбільш ходова і найбільш читабельна книжка

ВОЛОДИМИР БАРАГУРА

КАЛИНОВИЙ МІСТ

збірка споминів — розповідей із дитячих років у Немирові, із життя учнів Яворівської гімназії в 1922-28 рр.

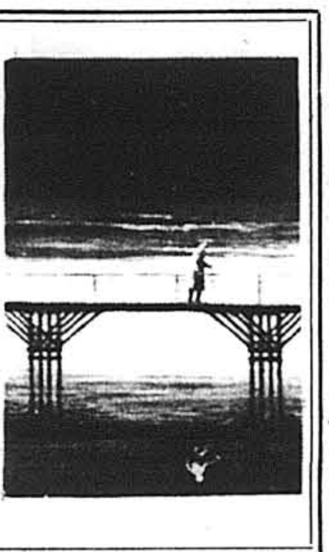
Мистецьке оформлення Зеновія Онишкевича

220 стор., ціна: $12.00, порто $1.00.

Мешканців стейту Ню Джерзі зобов'язує 5% стейтового податку.

Замовляти:

SVOBODA BOOK STORE
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

Увага! ІЗ НОВИХ ВИДАНЬ Увага!

Вже появилася збірка поезій

Василя Ящуна

ДІЙСНЕ І МРІЙНЕ

Обкладинка роботи мистця БОГДАНА ТИТЛИ

74 сторінки — Ціна: $4.90 з пересилкою

Мешканців стейту Ню Джерзі зобов'язує 5% стейтового податку.

ЗАМОВЛЯТИ:

SVOBODA BOOK STORE
30 Montgomery Street • Jersey City, N.J. 07302

СПЕЦІЯЛЬНА НАГОДА ДЛЯ ЧЛЕНІВ УНСОЮЗУ: ПОДВОЇТЬ СВОЄ ЖИТТЬОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗ ЛІКАРСЬКИХ ОГЛЯДИН!

ХТО МОЖЕ ПОДВОЇТИ СВОЄ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ?

Всі теперішні члени УНСоюзу у віці 0 до 65 років.

ЯКИЙ ПЛЯН ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОЖНА ВИБРАТИ?

У віці 0 до 60 років можна вибрати один із плянів життьового або вивінувального забезпечення.

У віці 61 до 65 років тільки грамоти на ціле життя кляси W.

ЯКІ ВКЛАДКИ ТРЕБА БУДЕ ПЛАТИТИ?

Висота вкладок за ці нові грамоти буде відповідна до вибраної кляси та теперішнього віку члена.

НА ЯКУ СУМУ МОЖНА НАБУТИ ГРАМОТУ?

На суму рівну теперішньому забезпеченню члена в УНСоюзі, або меншу. Мінімальна сума, що її можна набути, це $1.000

ЧИ ТРЕБА ПРОХОДИТИ ЛІКАРСЬКІ ОГЛЯДИНИ?

Аплікації приймає Головна Канцелярія УНСоюзу без лікарських оглядин. Тільки у випадку ствердження недомагань чи недуги вона може зажадати доповнення аплікації вислідом лікарських оглядин.

УВАГА! ЦЮ АКЦІЮ ПРОДОВЖЕНО до 31-го БЕРЕЗНЯ 1983 р.

З цієї нагоди можуть скористати члени, які досі цього не зробили.

В справі цього забезпечення просимо звертатися до секретарів Відділів УНСоюзу. Коли бажаєте одержати аплікації та додаткові інформації про це забезпечення з Головної Канцелярії УНСоюзу, перешліть свою адресу (по-англійськи) до

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION
P.O. Box 17a • Jersey City, N.J. 07303

(Ім'я та прізвище)

(Число дому та вулиця)

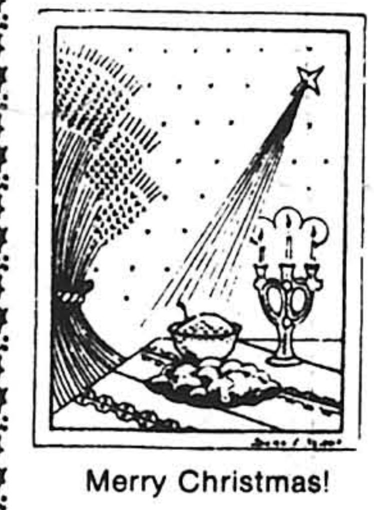
(Місцевість, стейт чи провінція, поштовий код)

Пошукується МЕХАНІКА ЗІ ЗНАННЯМ HVAC
до праці в комерційному будинку.
Платня згідно з домовленням.
Зголошення посилати до:
Ukrainian National Association, Inc.
30 Montgomery Street • Jersey City, N.J. 07302

Вступайте в члени УНСоюзу!

ПРОВЕДІТЬ СВЯТОЧНО, РОДИННО, ВЕСЕЛО, СПОКІЙНО

РІЗДВЯНІ СВЯТА на СОЮЗІВЦІ!

Новорічна вечеря тільки на замовлення

В четвер, 6-го січня 1983 р.

СВЯТА ВЕЧЕРЯ

з традиційними 12-ма стравами

Замовлення слати:

Ukrainian National Association Estate
Kerhonkson, N.Y. 12446 Tel.: (914) 626-5641

Name ....

Address ....

Нема то як на СОЮЗІВЦІ у Різдвяні Свята!

До
ВШ Членів УНС - Передплатників „Свободи"

Грудень, 1982

Вельмишановні Члени - Передплатники!

Делеґати 30-ої Конвенції УНСоюзу схвалили підвищити ціну передплати „Свободи" для членів УНСоюзу із $7.80 на $15.00 річно, беручи під увагу значно збільшені видатки Видавництва на поштові оплати, газетний папір та інші кошти.

Схвалена 30-ою Конвенцією підвишка передплати входить в силу від 1-го січня 1983 року, або від чергової дати платности квартальних, піврічних чи річних вкладок. Значить, Ваші вкладки, які включають передплату „Свободи", платні від 1-го січня 1983 року, або від чергової дати платности на квартальних, піврічних чи річних ставках після 1-го січня 1983 року, будуть збільшені на $7.20 у річному відношенні; $3.60 піврічно, $1.80 квартально та 60 центів місячно.

Така сама підвишка передплати "Свободи" зобов'язує і всіх тих членів УНС, які платять цю передплату окремо від своїх вкладок, висилаючи їх прямо до адміністрації „Свободи".

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ УНС

Нові ціни передплати для членів:
$15.00 річно, $7.50 піврічно, $3.75 квартально, $1.25 місячно.

✝ ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

КАТЕРИНА ПЕРШИН, член УНС Відд. 368го ім. М.Лисенка в Маямі, Фла., померла 14-го квітня 1982 року на 86-му році життя Нар. в Україні, членом УНС стала в 1926 році. Залишила в смутку дочку Розалію Клеменс і Анну Никитин, та сина Іван Кричковського. Похорон відбувся 20-го квітня 1982 року на цвинтарі Флеглер Меморіял в Маямі, Фла.

Вічна Їй Пам'ять!
Секретар.

АННА ОБШАРНА, член УНС Відд. 155-го Т-ва „Запорозька Січ" в Перт Амбою, Н.Дж., померла 20-го вересня 1982 року на 88-му році життя. Нар. 1893 року в Польщі. Членом УНС стала в 1915 році. Злишила в смутку сина Джана і дочку.

Вічна Їй Пам'ять!
Меланія Льоренс, секр.

ВАСИЛЬ КУЧЕРЕПА, член УНС Відд. 220-го ім. свв. Петра і Павла в Чикаго, Ілл. Помер 21-го вересня 1982 року на 89-му році життя. Нар. в 1893 року в Україні. Членом УНС став 1935 року. Залишив у смутку внуків Василя і Павла Блідих, та правнучку Христину Устєсь з родинами. Похорон відбувся 23-го вересня 1982 року на цвинтарі Св.Марії в Еверґрін Парку, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!
Едвін М.Блідий, секр.

МАРІЯ СУКМАНОВСЬКА, член УНС Відд. 49-го ім. св. Арх. Михаїла в Торонто, Онт., померла 24-го вересня 1982 року на 68-му році життя. Нар. 23-го травня 1914 року в Торонто. Членом УНС стала в 1938 році. Похорон відбувся 27-го вересня 1982 року на цвинтарі Риверсайд в Торонто.

Вічна Їй Пам'ять!
Секретар.

МИКОЛА СТАДНИЦЬКИЙ, член УНС Відд. 123-го ім. Св. Марії в Скрентоні, Па., помер 14-го листопада 1982 року на 86-му році життя. Нар. 1896 року в Раві Руській, Зах. Україна. Членом УНС став 1938 р. Залишив у смутку дружину Каролину та ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся 17-го листопада 1982 року на цвинтарі св. Михаїла в Скрентоні, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар.

ОЛЕНА ФАРІОН, член УНС Відд. 292 ім. св. Івана Хрестителя в Дітройті, Міч., померла 17-го листопада 1982 року на 65-му році життя. Нар. 1917-го року в Ню Джерзі. Залишила в смутку мужа Джана, сина Джана Михайла, дочку Кетрин-Діяну і внучку. Похорон відбувся 20-го листопада 1982 року на цвинтарі Меморіял Ґарденс в Дітройті, Миш.

Вічна Їй Пам'ять!
Стелла Федик, секр.

ВОЛОДИМИР МАРЦІНОВСЬКИЙ, член УНС Відд. 171-го ім. Лесі Українки в Джерзі Сити, Н.Дж., помер. 19-го листопада 1982 року на 88-му році життя. Нар. 1894 року в Перемишлі, Україна. Членом УНС став 1915 року. Залишив у смутку дружину Еву. Похорон відбувся 22-го листопада 1982 року на цвинтарі Говп, в Албіоні, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Стелла Расн, секр.

МАРІЯ СОКІЛ, член УНС Відд. 119-го С-ва Пресвятої Марії в Кембеллі, Огайо, померла 20-го листопада 1982 року на 94-му році життя. Нар. 19-го липня 1888 року в Україні. Членом УНС стала 1933 р. Похорон відбувся 22-го листопада 1982 року на цвинтарі св. Івана в Ловелвіллі, Огайо.

Вічна Їй Пам'ять!
Ольга Мамрич, секр.

ЮРІЙ ДОМАНСЬКИЙ, член УНС Відд. 216-го ім. Сірого Лева в Філядельфії, Па., помер 20-го листопада 1982 р. на 69-му році життя. Нар. 23-го березня 1913-го року у Львові, Україна. Членом УНС став 1967 року. Залишив у смутку дружину Теклю, сина Ганса з дружиною, дочку Ірену Хромяк з чоловіком Петром і 4ох внуків. Похорон відбувся на цвинтарі у Факс Чейсі, Філядельфія, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Б.Одежинський, секр.

ОЛЕКСА МИХАЛЬЧУК, член УНС Відд. 372-го ім. Івана Франка в Плейнфілді, Н.Дж., помер 21-го листопада 1982 року на 77-му році життя. Нар. 18-го вересня 1905 року в Береґометі, Буковина. Членом УНС став 1967 року. Залишив у смутку двох синів, Прокопа і Стефана з родинами, п'ять внуків і одну правнучку. Похорон відбувся 24-го листопада 1982 року на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!
Йосиф Ярема, секр.

ЕДВАРД БИКОВСЬКИЙ, член УНС Відд. 171-го ім. Л.Українки в Джерзі Сиіі, Н.Дж., помер 22-го листопада 1982 року на 55-му році життя. Нар. 12-го січня 1928-го року в Джерзі Сиіі, Н.Дж. Членом УНС став 1961 року. Залишив у смутку дружину Долорес і дітей Лору, Едварада, Синіт і Мішель. Похорон відбувся 26-го листопада 1982 року на цвинтарі св. Хреста в Норт Арлінгтоні, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!
Стелла Расн, секр.

АННА МАРТИНЮК, член УНС Відд. 217-го ім. св. Йосафата в Рочестері, Н.Й., померла 22-го листопада 1982 року на 45-у році життя. Нар. 1927 року в Медвидівці, Україна. Членом УНС стала 1971 року. Залишила в смутку мужа Стефана, синів Миколу і Івана, брата Андрія, четверо внуків, ближчу і дальшу родину і приятелів в ЗСА, Канаді і Україні. Похорон відбувся 26-го листопада 1982 року на цвинтарі св. Гробу в Рочестері, Н.Й

Вічна Їй Пам'ять!
Т.Кубарич, секр.

МАРІЯ ЗОПКО, член УНС Відд. 67-го Т-ва „Запорозька Січ" в Ансонії, Конн., померла 25-го листопада 1982 року на 86-му році життя. Нар. 1895 року в Зах. Україні. Членом УНС стала в 1917 році. Залишила у смутку сина Григорія, дочок Анну, Розмарію і Юлію 13 внуків, 18 правнуків, племінниць і племінників. Похорон відбувся 29-го листопада на цвинтарі свв. Петра і Павла в Дербах, Конн.

Вічна Їй Пам'ять!
Володимир Пеп'юк, секр.

АННА БУРИК, член УНС Відд. 184-го Т-ва „Веселка" в Ню Йорку, Н.Й., померла на 58-му році життя. Нар. 1924 року в Ню Йорку, Н.Й. Членом УНС стала в 1960 році. Залишила в смутку мужа Петра, доньку Марію, сина Мирона та ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся 26-го листопада 1982 року на цвинтарі св. Духа в Гемптонбурзі, Н.Й.

Вічна Їй Пам'ять!
Богдан Ластовецький, секр.

ІВАН ЛЕВЧИК, член УНС Відд. 65-го ім. св. Володимира в Елизабеті, Н.Дж., помер 25-го листопада 1982 року на 71-му році життя. Нар. в 1911 році в Елизабеті, Н.Дж. Членом УНС став в 1929 році. Залишив у смутку Сина Василя і дочку Джаенну та внука Джошуа. Похорон відбувся 27-го листопада 1982 року на „Роз Гилл Семетері" в Линдені, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!
А.Смит, секр.

FUNERAL DIRECTORS

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
КОНТРОЛЬОВАНА ТЕМПЕРАТУРА
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y. 10009
(212) 674-2568